

Nazim Kazım oğlu Əliyev
Şahzadə Qafar qızı Mədətova
Xəlil Valeh oğlu Əfəndiyev

UOT:336.225:657.6;JEL:E60;H16.

Azərbaycanda vergi potensialı və həyata keçirilən vergi islahatları

Xülasə

Azərbaycanda həyata keçirilən son vergi islahatları iqtisadiyyatın inkişafına yönəlməklə yanaşı, həm də yeni vergi potensiallarının tapılmasına istiqamətlənib. Məqalədə vergi potensialının müasir əsasları tədqiq olunur və onun istifadə formaları ilə bağlı fikirlər irəli sürülür. Həmçinin ölkə və regional səviyyədə vergi potensiallarının vəziyyətinə baxılmaqla, bu imkanların istifadə məqamlarına diqqət yetirilir, vergi islahatları və onun nəticələri sahəsində durum dəyərləndirilir.

Açar sözlər: vergi, vergi siyasəti və islahatları, biznes mühiti, iqtisadiyyat sahələri

Giriş

Azərbaycanın sabit iqtisadi vəziyyətinin əsas şərtlərindən biri cari xərclərin ödənilməsini təmin edən maliyyə vəsaitlərinin daxil olmasıdır. Dövlət müvafiq vergi siyasətini həyata keçirməklə, vergilərin toplanılması sahəsində öz fəaliyyətini icra etməkdədir. Büdcənin doldurulması, iqtisadi artımın artırılması üçün yeni ehtiyatların axtarışı kimi məsələlərin həlli üçün maliyyə xidmətləri həm bütövlükdə, həm də regional səviyyədə ölkənin vergi və maliyyə potensialının düzgün qiymətləndirilməsinə əsaslanan obyektiv informasiyaya malik olmanı tələb edir. Ölkədə vergi potensialının yeni mənbələrinin tapılması aparılan uğurlu vergi siyasəti ilə sıx bağlıdır. Son illərdə vergi islahatlarının sürətlənməsi, bu sahədə həyata keçirilən tədbirlər öz bəhrəsini verməkdədir. Müvafiq siyasət və islahatlar ölkənin biznes mühitinin münbitləşdirilməsi ilə yanaşı, yeni vergi potensiallarının müəyyən edilib, büdcə təyinatları məqsədləri üçün istifadəsinə təsir edir.

Vergi potensialı və onun əsasları

Hər bir dövlət öz iqtisadi və coğrafi vəziyyətini, milli xüsusiyyətləri və bir sıra digər amillərin spesifik fərqliliyini nəzərə alaraq, orijinal və təkrarsız vergi siyasətini həyata keçirir. Bu baxış müəyyən edilmiş qanunların həyata keçirilməsi üçün deyil, ilk növbədə, onların təkmilləşdirilməsi üçün nəzərdə tutulmuşdur. Dövlətlərin iqtisadi və vergi siyasətləri qarşısında duran hədəflər də müvafiq olaraq əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər, onların mövcud resursları vergi potensialının formalaşmasının mənbəyi hesab olunur. Bu baxımdan vergi resurslarının formalaşma mənbələri eyni qismdən olmaya da bilər: yəni, burada təbii, insan, texniki kimi resursların kəmiyyəti önəmli şəkildə çıxış edə bilər. Bununla yanaşı, əlbəttə ki, vergi yığımlarının və ödənişlərin mənbələrinin böyük bir hissəsinin akkumulyasiyası əslində meqapolislərdə, iri şəhərlərdə baş verir. Vergi siyasəti vergi potensialının həcminə əsaslı təsir göstərən ayrılmaz bir elementdir. Bu, vergi potensialının formalaşmasına və inkişafına təsir edən xarici amillər sırasına daxil edilir.

©Nazim Kazım oğlu Əliyev Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi, "Elm, innovasiya və əməkdaşlıq" şöbəsi, h.ü.e.d.,dos.
E-mail: aliyev-1973@list.ru. Şahzadə Qafar qızı Mədətova Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi, "Elm, innovasiya və əməkdaşlıq" şöbəsi, E-mail: shahzademedetova@gmail.com. Xəlil Valeh oğlu Əfəndiyev Dövlət Vergi Xidmətinin Tədris Mərkəzi, "Elm, innovasiya və əməkdaşlıq" şöbəsi, E-mail: Khalil_afandiyev@yahoo.com.

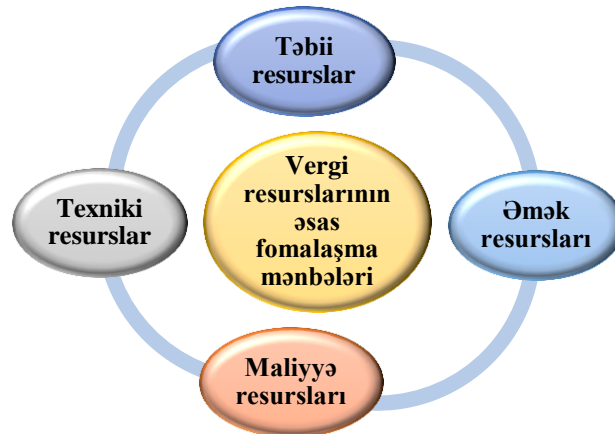
©AMEA İqtisadiyyat İnstitutu

© www.economics.com.az

Vergi siyasəti ölkənin maddi tələbatının, cəmiyyətin ayrı-ayrı sosial qruplarının, o cümlədən maliyyə resurslarının bölüşdürülməsi və yenidən bölüşdürülməsi yolu ilə dövlətin iqtisadi inkişafının təmin edilməsi üçün dövlətin vergi sistemlərinin təşkili üzrə taktiki və strateji maliyyə, iqtisadi və hüquqi tədbirlər kompleksidir. O, dövlətin milli sərvətlərindən səmərəli istifadə edilməsi, cəmiyyətin və dövlətin maraqlarının üst-üstə düşməsi, sosial-iqtisadi inkişafın təmin edilməsi sahəsində yığımların stimullaşdırılmasına yönəlir.

Sxem 1.

Vergi resurslarının əsas formalaşma mənbələri

İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə əsaslanaraq deyə bilərik ki, müəyyən dövlət və regionun vergi potensialının artırılması vergi yükünün artırılması ilə deyil, vergi tutulan bazanın genişləndirilməsi ilə mümkündür (1; 2;10). Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat naziri cənab M.Cabbarovun 13 fevral 2018-ci il tarixdə “Vergilər. Şəffaflıq. İnkişaf” mövzusunda keçirilmiş konfransda qeyd etdiyi kimi, vergi ödəmələrinin həcminin artırılmasının ən doğru yollarından biri vergitutma bazasının genişləndirilməsidir.

Yeni müəssisələrin sayının artması, iqtisadiyyatın geridə qalmış sahələrinin aktuallaşması, ixracyönümlü siyasətin aparılması vergi daxilolmalarının həcmi və tempini artırır və regionların maliyyə müstəqilliyinin genişlənməsinə səbəb olur. Vergi potensialının artırılması həm regionların, həm də bütövlükdə ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətinin daha da dinamik inkişafına gətirib çıxarır.

Sxem 2.

Vergi resurslarının fəaliyyət baxımından əsas yaranma mənbələri

Vergi potensialının formalaşdırılmasını ətraflı nəzərdən keçirərkən aydın olur ki, vergi qanunvericiliyi, səmərəli vergi siyasəti vergi potensialının formalaşmasının əsas şərti olaraq təsiredici amillərin məcmuusunda ən mühüm rola malikdir (5;8). Deməli, vergi siyasəti elə müəyyən edilməlidir ki, o, nəinki vergi potensialının formalaşmasına kömək etsin, həm də büdcəyə vergi daxilolmaları şəklində vergi potensialının reallaşdırılmasına gətirib çıxarsın.

Azərbaycanda iqtisadiyyatın müasir vəziyyəti, son dövrlərdə neft qiymətlərinin aşağı düşməsinə, milli valyutanın məzənnəsində baş verən dəyişiklikləri nəzərə alınaraq, böhran əleyhinə qabaqlayıcı tədbirlər görülür və bu baxımdan vergi siyasətinin üzərinə böyük öhdəliklər düşür. Mövcud vəziyyətlə əlaqədar Azərbaycan Respublikasında zəruri normativ aktlar qəbul edilmiş, ölkə və regionların vergi potensialının inkişaf konsepsiyalarının əks olunduğu istiqamətlər müəyyən olunmuşdur. Aparılan siyasət büdcənin gəlir hissəsinin artırılması üçün yeni resursların axtarışına və vergi potensialından tam şəkildə istifadə edilməsinə yönəlməsi ilə müşahidə olunur (1; 2; 7; 8):

- ☞ Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, daha da təkmilləşdirilməsi. Vergi orqanlarının nümayəndələrinin sahibkarlarla görüşlərinin sayı artmış, onlara sahibkarlıq fəaliyyətinə dövlət dəstəyi tədbirləri, dövlət qeydiyyatı üsulları, vergi uçotunun aparılması metodları barədə məlumatlar verilmişdir.
- ☞ Ölkədə qeyri-neft sektorunun inkişafının vergi potensialının formalaşdırılmasında əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyən edilməsi. Neft məqsəd deyil, bu vasitədir, onun vasitəsilə əvvəlcə neft sektoruna, hazırkı şəraitdə isə qeyri-neft sektoruna investisiyalar cəlb olunubdur.
- ☞ Milli iqtisadiyyatın dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası. İnteqrasiya səviyyəsinin seçilməsi ölkədə və dünya iqtisadi sistemində yaranmış vəziyyətdən asılıdır.
- ☞ Yeni satış bazarlarına çıxış ilə mövcud bazarlara əlavə ixrac potensialının, onun həcmi və çeşidinin artırılması. Azərbaycanda istehsal olunmuş qeyri-neft məhsullarının ixracını təşviq etməklə sahibkarlara ixrac olunan məhsulların gömrük dəyərinin müəyyən hissəsinin dövlət büdcəsindən ödənilməsi zəruri hesab olunub. Son illər sahibkarlar MDB ölkələrinin bazarlarına çıxışa daha çox üstünlük verirlər, lakin eyni məhsulu daha yüksək qiymətə satmaq üçün alternativ variantların da tapılması mümkündür.
- ☞ Yerli bazarın formalaşdırılması məqsədilə qorunması. Xarici ticarətin stimullaşdırılması üçün proteksionizm və ixracatçıların həvəsləndirilməsi mexanizmləri işə salınıb. Bu məqsədlə dempinq və ya subsidiyalaşdırılmış idxaldan yerli istehsalçının proteksionizminə yönəlmiş antidempinq, kompensasiya, qoruyucu tədbirlər həyata keçirilməlidir.
- ☞ Rezidentlər və qeyri-rezidentlər arasında vergi yükünün daha optimal uyğunlaşdırılması.
- ☞ Vergi ödəyicilərinin hüquqlarının daha da genişləndirilməsi.
- ☞ Vergi inzibətçiliğinin daha da təkmilləşdirilməsi, biznes prosedurlarının qeydiyyatı üçün vergi ödəyicilərinə göstərilən elektron xidmətlərin sayının artırılması.

Beləliklə, vergi siyasəti dövlətin elə əsas alətlərindən biridir ki, onun köməyi ilə ölkədə vergi potensialı formalaşdırılır, inkişaf etdirilir. Ondan səmərəli istifadə etmə ilə mühüm nailiyyətlərə nail olmaq mümkündür. Ona görə də vergi siyasəti ölkənin əsas funksiyalarının həyata keçirilməsi üçün ehtiyatlara olan maraqlarının və tələbatının yüksək dərəcədə ödənilməsi nəzərə alınaraq, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sektorlarının sosial-iqtisadi inkişafına təkan verməklə qurulmalıdır.

Vergi potensialının regional iqtisadi inkişafda əhəmiyyəti

Ölkə regionlarının iqtisadi inkişaf strategiyası mövcud real zəminləri və onların inkişaf məhdudiyyətləri ilə müəyyən edilən məsələlərin həllinə səmərəli töhfə verir. Bu amil ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının uzunmüddətli vəzifələrinin həyata keçirilməsinə yönələn tədbirlər kompleksi ilə sıx bağlıdır. Ölkənin iqtisadi artımı birbaşa regionların sosial-iqtisadi inkişafından asılıdır. Regionların iqtisadi inkişafı çox sayda meyarları nəzərə alan universal prosesdir və xüsusilə böhran zamanı aktuallaşır. Regionların inkişaf strategiyaları müəyyən fərqlərə malik ola bilər. Bu fərqlər nəinki inkişaf səviyyəsi ilə, həm də regionların fərqləndirici xüsusiyyətləri, onların maliyyə, vergi, iqtisadi, büdcə potensialı, müəyyən sektorlarda ixtisaslaşma, tarixi-coğrafi yerləşmə ilə şərtlənir.

Regionların vergi potensialını artırmaqla dövlət sosial-iqtisadi artımı stimullaşdırır, daha dəqiq desək, regionların iqtisadi müstəqilliyi və özünütəminatlılığı artır. Azərbaycan Respublikasının mövcud vergi siyasəti regional iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun stimullaşdırılması və dinamik inkişafına, əvvəllər istifadə olunmamış ehtiyatların aşkarlanmasına yönəldilir. Ölkə regionlarının inkişafı hazırda öz fərqləndirici cəhətləri ilə də diqqəti cəlb edir. Belə ki, dövlətin vergi potensialının əsas hissəsi paytaxtda və onun ətrafında cəmlənməkdədir. Bölgələrdə yerləşən müəssisələrin əksəriyyəti Yuxarı Qarabağ, Kəlbəcər-Laçın, Dağlıq Şirvan və başqaları kifayət qədər fəaliyyət göstərmir. Ölkə ərazisində vergi daxilolmalarının böyük həcmi Bakı şəhərinin, cüzi hissəsi isə bütün digər regionların payına düşür (5; 6; 13).

Azərbaycan Respublikasının vergi potensialının tədqiqi belə qənaətə gəlməyə imkan verir ki, ölkədə istifadə olunmamış vergi potensialının böyük həcmi vardır. Onun həyata keçirilməsi üçün nağdsız hesablaşmaların sayının artırılması, vergidən yayınma hallarının azaldılması tələb olunur.

Regionların vergi potensialının reallaşdırılması üçün əsas vəsaitlərdən biri dövlət layihələri, strategiyalar, proqramlar, planlardır ki, onlar da, öz növbəsində, sosial-iqtisadi inkişafa müsbət təsir göstərə bilər. Bu proqramlar vasitəsilə dövlət özünümaliyyələşdirmə, regionların özünü təmin etməsi ilə bağlı problemlərin həlli istiqamətində irimiqyaslı investisiya və elmi-texniki layihələr həyata keçirər, əmək resurslarını bölgələrə cəlb edərək işsizliyi azaldar. Bu proqramların həyata keçirilməsi qeyri-neft sektorunun formalaşmasına, möhkəmlənməsinə və inkişafına böyük təkan verir. Regionların iqtisadiyyatının dirçəldilməsi, onların vergi potensialının yaxşılaşdırılması üçün investisiyaların cəlb edilməsi də vacibdir. Əlbəttə, sərmayədarları böyük gəlirlilik əmsalı və daha az risk əmsalı olan sahələr cəlb edir. Bunun üçün daha əlverişli vergi şəraiti yaratmaq, ən ucqar və az inkişaf etmiş regionlar üçün vergitutma sahəsində güzəştlərin sayını artırmaq lazımdır.

Regional iqtisadi inkişaf siyasətini həyata keçirərkən Azərbaycan xarici ölkələrin təcrübəsini də nəzərə almalıdır. Avropa İttifaqının əksər ölkələrində regionların stimullaşdırılması maliyyə dəstəyi, xüsusən, kiçik və orta biznes üçün dotasiyaların, subsidiyaların, dövlət kreditlərinin verilməsi yolu ilə həyata keçirilir. İtaliyada struktur və inteqrasiya fondları yaradılıb (10; 14). Müasir tədqiqatlardan çıxış edərək bu kimi baxışları irəli sürmək mümkündür (1; 3; 6; 13):

- Ölkənin sabit iqtisadi vəziyyətinin əsas şərtlərindən biri onun cari xərclərinin ödənilməsinə təmin edən maliyyə vəsaitlərinin daxil olmasıdır. Xüsusən, büdcənin doldurulması, iqtisadi artımın artırılması üçün ehtiyatların axtarışı kimi məsələlərin həlli

üçün maliyyə xidmətləri həm bütövlükdə ölkə, həm də regional səviyyədə vergi potensialının düzgün qiymətləndirilməsinə əsaslanan obyektiv informasiyaya malik olmalıdırlar.

- Vergi potensialı daha çox ölkənin vergi siyasətindən, tətbiq edilən güzəştlərdən, vergi dərəcələrindən, vergi tutulan bazadan və digər göstəricilərdən asılıdır. Regionların vergi potensialının göstəricilərini müəyyən edərək, regionların iqtisadi qüdrətinin müəyyən edilməsi, vergiyə cəlb olunan resurslarla təmin olunması və stimullaşdırmanın və ya məhdudlaşdırmanın gələcək siyasətinin müəyyən edilməsi məqsədilə müqayisəli təhlil apara bilərik. Bu göstəricinin köməyi ilə regionların büdcə vəziyyətinin obyektiv mənzərəsini yaratmaq mümkündür.
- Regionların vergi potensialını artırmaqla dövlət onun sosial-iqtisadi artımını stimullaşdırır, daha dəqiq desək, regionların iqtisadi müstəqilliyi və özünütəminatlılığı artmış olur. Müasir vergi siyasəti iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorunun stimullaşdırılması və dinamik inkişafına, əvvəllər istifadə olunmamış ehtiyatların aşkarlanmasına yönəldilib. Azərbaycan regionlarının inkişafı getdikcə daha sürətlə nəzərə çarpır. Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun 44 gün davam edən Vətən müharibəsində təcavüzkar Ermənistan ordusu üzərində qazandığı şanlı Qələbə xalqımız və dövlətimizin inkişafı üçün yeni üfüqlər açmışdır. Torpaqlarımızın erməni işğalçılarından azad olunması ilə hazırda qarşımızda bu əraziləri dinc quruculuq meydanına, hər kəsin bir-birinə hörmət və ehtiramla yaşdığı gözəl bir yaşayış məkanına çevirmək vəzifəsi dayanmış və Azərbaycan dövləti tərəfindən artıq bu istiqamətdə planlı surətdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır. İşğaldan azad olunan rayonların bərpası və iqtisadi inkişafın sürətlənməsi vergi potensialının artırılmasında önəmli rol oynayacaqdır.
- Regionların qeyri-bərabər inkişafı dövlət dəstəyinə olan ehtiyacı artırır. Əsas coğrafi, iqtisadi, təbii-iqlim fərqləri, infrastrukturun və resurs potensialının xüsusiyyətləri müxtəlif ərazilərin (regionların) büdcə təminatı dərəcəsində çəkiyə uyğunsuzluqlara gətirib çıxarır və büdcədən maliyyələşməyə ehtiyac yaradır. Ayrı-ayrı regionların vergi potensialının dəqiq və düzgün qiymətləndirilməsi zamanı bölgələrin yardıma real tələbat dərəcəsinin düzgünlüyü artır, transfertlərin, güzəştlərin verilməsi, vergi dərəcələrinin dəyişdirilməsi ilə regionların ehtiyaclarının obyektiv qiymətləndirilməsi mümkündür.
- Azərbaycanın regionlarını daha ətraflı araşdıraraq belə bir qənaətə gəlmək olar ki, ölkənin regionlarında böyük potensial gizlənir və bu sahədə strategiyanı düzgün tərtib edərkən onun açılmasının mümkünlüyü böyükdür. Hazırda ölkənin vergi sisteminin optimal inkişafı, yerli bazarın rəqabət qabiliyyətinin artırılması, hökumətlərarası münasibətlərin rasionallaşdırılması baş verir. Vergi sisteminin islahatı, eləcə də ölkənin vergi siyasəti zamanı regional inkişafa xüsusi diqqət yetirməlidir.

Azərbaycanda həyata keçirilən vergi islahatları

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən xarici şirkətlər ölkədə aparılan vergi islahatlarını yüksək qiymətləndirirlər. Azərbaycanda biznesə əlavə inkişaf təkanları verməkdə olan vergi islahatlarının bu istiqamətləri xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir:

- Vergi prosedurlarının sadələşdirilməsi;
- Vergi yükünün azaldılması;
- Vergi yığımının səmərəliliyinin artırılması;
- Sadələşdirilmiş vergi dərəcəsinin azaldılması;
- Özəl qeyri-neft sektoru üçün vergi güzəştlərinin tətbiqi.

Tədqiqat və qiymətləndirmələrinə görə, bu tədbirlərdən sonra kölgə iqtisadiyyatının və qeyri-formal məşğulluğun miqyası nəzərəcarpacaq dərəcədə azalmaqdadır. Bu, bağlanmış əmək müqavilələrinin sayının artmasına və dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının artmasına gətirib çıxarır (12). Xarici şirkətlər vergi islahatlarını alqışlamaqla yanaşı, bəzi yüksək vergi dərəcələri ilə bağlı narahatlıqlarını da ifadə edirlər. Təbii ki, islahatlar həmşinin bu cür problemlərin aradan qaldırılmasına yönəlidir. Vergi islahatları nəticəsində 2020-ci ildən başlayaraq, bir sıra sahələr müvafiq vergilərdən tam və qismən azad edilmişdir (11). Həmçinin, vergitutma rejimindən asılı olaraq, 2020-ci ildən bir il müddətinə bəzi sahələr üçün bir sıra əlavə güzəştlər tətbiq edilir.

Nəticə

Ölkədə fiskal intizamın təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. İqtisadi sistemin rəqabət qabiliyyətinin daha da artırılması məqsədilə passiv vergi siyasətindən aktiv vergi siyasətinə tədricən keçidin təmin edilməsi, vergi dərəcələrinin optimallaşdırılması özlüyündə vergi potensialının artırılmasına təsir edəcəkdir. Vergi potensialının artırılması marifləndirmə tədbirlərinin artırılmasını da zəruri edir. Xüsusən, vergi tədqiqat və monitorinqlərinin aparılma metodologiyalarının təkmilləşdirilməsi, bu sahədə daha peşəkar mütəxəssis heyətinin hazırlanması tədbirləri gündəmdə dayanmalıdır.

Ədəbiyyat

1. “Azərbaycan 2020: Gələcəyə Baxış” İnkişaf Konsepsiyası. Bakı, 2012.
2. “Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi”. Bakı, 2016.
3. “Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq səviyyəsində istehlak mallarının istehsalına dair Strateji Yol Xəritəsi”. Bakı, 2016.
4. “Azərbaycan Respublikasında ağır sənaye və maşınqayırmanın inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”. Bakı, 2016..
5. “Azərbaycan Respublikasında maliyyə xidmətlərinin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”. Bakı, 2016.
6. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”. Bakı, 2019.
7. “Azərbaycan Respublikasında biznes mühitinin əlverişliliyinin artırılması və beynəlxalq reytinglərdə ölkəmizin mövqeyinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 13 iyul tarixli Sərəncamının həyata keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı. Bakı, 2017.
8. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi. Bakı, 2019.
9. Azərbaycanın biznes investisiya mövqeyi ilə bağlı açıqlama. <https://az/news/id-19123>.
10. Налоговые системы зарубежных стран. file:///C:/Users/User/Downloads/tekst.pdf.
11. <https://tourism.interfax.ru/news/articles/69737/>.
12. <http://interfax.az/view/822374>
13. <https://www.economy.gov.az/article/reports/21519>
14. <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-praktiki-nalogovogo-regulirovaniya-v-zarubezhnyh-stranah>.
15. https://nbpublish.com/ttmag/rubrics_860.html.
16. <https://www.pwc.ru/ru/assets/gemazudinov.pdf>.

***Назим Казым оглы Алиев
Шахзаде Гафар гызы Медатова
Халил Валех оглы Эфендиев***

***Налоговый потенциал и осуществляемые налоговые реформы в Азербайджане
Резюме***

Проводимые в Азербайджане последние налоговые реформы направлены не только на развитие экономики, но и на поиск новых налоговых потенциалов. В статье изучаются современные основы налогового потенциала и выдвигаются идеи о формах его использования. Кроме того, рассматривая состояние налоговых потенциалов в стране и на региональном уровне, внимание уделяется целевым аспектам этих возможностей. В статье также оценивается ситуация в сфере налоговой реформы и ее результатов.

Ключевые слова: *налоги, налоговая политика и реформы, бизнес-среда, отрасли экономики*

***Nazim Kazim Aliyev
Shahzada Qafar Madətova
Xalil Valex Efəndiyev***

***Tax potential in Azerbaijan and implemented tax reforms
Summary***

The latest tax reforms implemented in Azerbaijan are aimed not only at the development of the economy, but also at finding new tax potential. The article explores the modern basics of tax potential and provides an idea of its forms of use. Also, considering the state of tax potential at the country and regional level, attention is paid to the resignation of these opportunities. The article also evaluates the situation in the field of tax reforms and its results.

Keywords: *tax, tax policy and reforms, business environment, economics*

Elmi redaktor: i.f.d., dos.Y.Məmmədov.

Daxil olub: 14.12.2020.

Çapa qəbul olunub: 21.12.2020.